MAKALE · TÜRKIYE'NIN ÇEVRESI · ORTA DOĞU VE KÖRFEZ

Us Dosyası: Yeni Dünya Düzensizliği · 03

Terörle Mücadele ve Türkiye’de İstihbaratın Dönüşümü

Türkiye 21. yüzyılda terörle mücadelede çok önemli başarılar elde etti. El Kaide, IŞİD ve PKK/KCK gibi örgütlerin eylem kapasitesine büyük darbe vuruldu. Bu süreçte Türk güvenlik topluluğunun ortak pay olduğunu söylemek mümkün.

Tolga ÖKTEN — Kıdemli Editör, İstihbarat Çalışmaları

İlk yayın: 16 Ekim 2026 · Güncelleme: 16 Ekim 2026 · 5 dk okuma

TEZ Türkiye 21. yüzyılda terörle mücadelede çok önemli başarılar elde etti. El Kaide, IŞİD ve PKK/KCK gibi örgütlerin eylem kapasitesine büyük darbe vuruldu. Bu süreçte Türk güvenlik topluluğunun ortak pay olduğunu söylemek mümkün. Ayrıca bu süreç

hakkında çeşitli çıkarımlar da yapılabilir. Bu çıkarımlar arasında en dikkat çekici olanlardan bir tanesi istihbaratın terörle mücadele faaliyeti kapsamında yaşadığı dönüşüm. Türkiye'de istihbaratın gederek askeri bir araç haline geldiği ve terörle mücadelede yardımcı bir unsur olmanın ötesine geçerek icracı hale geldiği görülmekte. Bu kapsamda Türk istihbarat kurumu olan Millî İstihbarat Teşkilâtı (MİT)'nın giderek askerileşerek başta PKK/KCK olmak üzere Türkiye sınırları içerisinde ve dışarısında faaliyet gösteren örgüt hücrelerine yönelik hassas hedeflemeye dayalı nokta operasyonların kilit bir aktör hâline geldiği söylenebilir.

Bu dönüşüm PKK/KCK özelinde yürütülen terörle mücadele doktrinini değiştirdiği de görülmekte. Yeni doktrin kapsamında güvenlik güçleri, PKK/KCK gruplarının bulunduğu değerlendirilen bölgelerde yoğun gözetleme ve keşif faaliyetleri yürütmekte, bu bölgeleri izlemek ve örgütün operasyonel, ideolojik ve lojistik faaliyetlerini sekteye uğratmak amacıyla elektronik hâkimiyetten yararlanmakta. Olağan şüpheli olan bölgelerde hareket hâlinde tespit edilen örgüt mensupları, çok kısa bir süre içerisinde hedef alınarak etkisiz hâle getirilebilmekte. Ayrıca farklı toplama unsurlarından gelen bilgiler hızlı bir şekilde operasyona dönüştürülmekte. Buna paralel olarak, Türkiye sınırları içerisinde faaliyet gösteren PKK/KCK mensuplarının sayısı giderek azalırken çatışmanın coğrafi ağırlık merkezi Türkiye'den Kuzey Irak'a kaydı. Bu çerçevede, İçişleri Bakanlığının resmî verilerine göre Türkiye içerisindeki örgüt mensuplarının sayısının 2017 yılında yaklaşık 1.900 olduğu tahmin edilirken, bu sayı Aralık 2022 itibarıyla 120'ye düştü.

Bu süreci mümkün kılan dönüşümün teknoloji ve organizasyon olmak üzere iki temel ayağı mevcut. Teknoloji ve kurumsal adaptasyon istihbarın geleneksel fonksiyonunu daha ileriye taşıyarak terörle mücadele faaliyetinin merkezine yerleşmesini de sağladı.

Teknoloji

İstihbarat merkezli yeni doktrin, temel olarak istihbarat, gözetleme, keşif, komuta ve kontrol (C4ISR) sistemleri ile hassas güdümlü mühimmatın entegrasyonu sayesinde mümkün hâle gelen bir hassas hedefleme biçimi olarak anlaşılabilir. C4ISR sistemi büyük ölçüde görüntü istihbaratına, bilgisayar destekli hedef analizine, coğrafi konum belirlemeye ve sosyal ağ haritalandırmasına dayanmakta. C4ISR mimarisi içerisinde Silahlı İnsansız Hava Aracı (SİHA) teknolojisi özellikle önemli bir bileşen oluşturmakta. SİHA'ların geleneksel hava platformlarına kıyasla sahip olduğu avantajlar; uzun süre havada kalabilmeleri, kesintisiz gözetleme yapılmasına ve görüntü istihbaratının sürekli

olarak toplanmasına olanak tanımaları olduğu söylenebilir Görsel bilginin kesintisiz biçimde akışı, ilgi konusu nesnelerin sürekli olarak tespit edilmesini, tanımlanmasını, takip edilmesini ve hedef alınmasını kolaylaştırdığı için yeni doktrinin temel unsurlarından birini oluşturmakta.

Söz konusu hedefleme mimarisinin ateş gücü bileşeni ise esas olarak hassas güdümlü mühimmatlarla sağlanmakta. Hassas güdümlü mühimmat, belirli bir zaman ve konumda tespit edilen hedeflerin yüksek doğrulukla vurulmasına imkân tanımakta. Bu tür mühimmatlar uzun süredir insanlı muharip uçaklarda kullanılmakla birlikte, SİHA'larla entegre edilmeleri istihbarat açısından önemli bir dönüşümü beraberinde getirdi de görülmekte. Bu entegrasyon, istihbarat, gözetleme ve keşif kabiliyetleri ile hassas taarruz yeteneklerini tek bir platformda bir araya getirerek hedeflerin bulunmasını, konumlarının kesinleştirilmesini ve etkisiz hâle getirilmesini ortak bir operasyonel çerçeve içerisinde mümkün kılan bütünleşik bir sistem ortaya çıkardı.

SİHA teknolojisi istihbarat kurumlarını da nokta operasyonların ön saflarına taşıdı. Bu teknolojinin kullanılmaya başlanmasından önce istihbarat kurumları, bilgi toplama ve analiz etme işlevlerini yerine getiren yapılar olarak değerlendirilmekte, sürecin nihai aşaması olan eyleme geçme görevi ise askerî birimler veya kolluk kuvvetleri gibi icracı kurumların sorumluluğunda bulunmaktaydı. SİHA'lar, istihbarat kurumlarının görece düşük maliyetlerle kendi ateş gücü kabiliyetlerine sahip olmalarını sağladı. Bunun sonucunda, daha önce farklı birimler veya kuruluşlar tarafından yürütülen istihbarat ve operasyon aşamaları, birleşik bir komuta yapısı altında bütünleştirdi. Bu durum, örgütsel hücrelere yönelik operasyonların sıklığının daha önce görülmemiş bir düzeye ulaşmasına imkân tanıdı. Böylece MİT gibi istihbarat kurumları giderek daha fazla askerî nitelik kazanarak, yalnızca bilgi toplayan bir kurum olmanın ötesine geçerek avcı hâline geldi.

Organizasyon

Bununla birlikte, MİT'in dönüşümü yalnızca teknolojik bir araçtan ibaret de değil. Teknoloji, istihbaratın askerîleşmesini tetikleyen bir unsur olmakla birlikte, buz dağının görünen kısmını oluşturmakta. Terörle mücadelede taktik öncelikler çerçevesinde istihbarat ve operasyon faaliyetlerini birleştiren örgütsel dönüşüm ise buzdağının su altında kalan kısmını temsil etmekte. Bu yeni örgütsel yapı, terörle mücadelede taktik hedef önceliklerine yönelik faaliyetleri yürütmek amacıyla bölgelerde faaliyet gösteren görevlilerini, hedef analiz uzmanlarını, özel kuvvetleri, yerel silahlı grupları, ev sahibi

ülkenin askerî unsurlarını ve ileri teknoloji sistemlerini bir araya getirmekte. Bu çerçevede, SİHA teknolojisi taktik istihbarat öncelikleri çerçevesinde istihbarat ile operasyon arasındaki mesafeyi daraltarak, bu aşamaları bütünleştiren yeni hibrit örgütsel yapıların ortaya çıkmasını da beraberinde getirdiği; ileri teknolojilerin etkin biçimde kullanılabilmesinin, yalnızca bu teknolojilerin tedarik edilmesiyle değil, söz konusu kabiliyetlerin askerî operasyonlara entegre edilmesini sağlayan zihinsel bir dönüşümle mümkün hâle geldiği tespiti de yapılabilir.

Sonuç

Toplama unsurundan ateş unsuruna kadar geçen sürenin kısalması, özellikle fırsat pencerelerinin belirleyici olabildiği ve gecikmelerin mevcut fırsatların kaybedilmesine yol açabildiği terörle mücadele gibi konvansiyonel olmayan çatışmalarda büyük önem taşımakta. Diğer taraftan, geleneksel modele bakıldığında, özellikle hareketli ve zamana duyarlı hedefler söz konusu olduğunda, operasyonel istihbaratın operasyona aktarılması sürecinde önemli güçlükler ortaya çıktığı görülmekte. İstihbarat ve operasyon faaliyetlerinin farklı birimler, hatta farklı kurumlar arasında bölünmüş olması, koordinasyon ve planlama sorunlarına, yetki ve sorumluluk alanları üzerindeki çekişmelere ve kaynakların korunmasına ilişkin kaygılara yol açabilmekte, sonuç olarak kritik zaman kayıplarına neden olabilmekte. Yeni doktrinde ise, istihbarat ve operasyon arasındaki darboğazların ve sürtünmenin azaltılmasıyla operasyonel tempo ve hedefleme zincirinin işleyiş hızı daha önce görülmemiş bir düzeye ulaştırdığı söylenebilir.

Bir diğer tespit olarak, Türkiye örneğinde, güvenlik kurumlarının istihbarat odaklı doktrini kurumlar arası iş birliğini de arttırdığı anlaşılmakta. Bu çerçevede yalnızca istihbarat paylaşımı değil, SİHA paylaşımı da mümkün hâle geldi. Bir kurum tarafından üretilen gerçek zamanlı istihbarat, o anda havada bulunan ve angajmana hazır bir SİHA'ya sahip olan diğer bir kurum tarafından da operasyona dönüştürülebilmekte. Birden fazla kurumun kendi operasyonel kabiliyetlerine sahip olması, kurumlar arası ilişkilerin daha dengeli bir yapıya kavuşmasına katkıda bulunurken karşılıklı güven ve karşılıklı bağımlılığa dayalı iş birliğini de mümkün kılmakta.

MİT'in terörle mücadele faaliyeti kapsamında yeni teknolojiler ve organizasyonel dönüşüme dayanan bu değişimi "Yapıyoruz çünkü yapabiliyoruz" mottosu çerçevesinde de yorumlanabilir. Yeni doktrinde istihbaratçının silahı kalemi değil SİHA'sı haline geldiği de söylenebilir. Bu açıdan Türkiye örneği, SİHA teknolojisinin terörle mücadele

doktrinine başarılı bir şekilde entegre edilmesi açısından önemli görülmeli ve teknoloji, doktrin ve örgütsel uyarlamanın özgün bir bileşimi aracılığıyla gerçekleştirilen başarılı bir dönüşüm olarak değerlendirilmeli.

Görüşler yazarına aittir.

Tolga ÖKTEN

Atıf

ÖKTEN, Tolga. “Terörle Mücadele ve Türkiye’de İstihbaratın Dönüşümü.” Us Strateji, 16 Ekim 2026.
https://stratejikus.com/yazi/terorle-mucadele-ve-turkiyede-istihbaratin-donusumu